

РОБОТА З ТЕРМІНОЛОГІЄЮ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІІІ-ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Статтю присвячено теоретико-практичним аспектам роботи з термінологією у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів-економістів. Висвітлено необхідність знання майбутніми фахівцями іншомовної професійної лексики та проілюстровано методи, спрямовані на введення економічних термінів, їх засвоєння та перевірку набутих знань.

Проблема формування іншомовної професійної компетентності студентів-економістів вищих навчальних закладів ІІІ–ІV рівнів акредитації є актуальною в наш час. Це пояснюється тим, що велика кількість підприємств в Україні співпрацює із зарубіжними партнерами. Індустрія нашої держави інвестується корпораціями інших країн; управління підприємствами частково здійснюється іноземними спеціалістами. Це означає, що для вітчизняних спеціалістів важливими є не лише знання з економіки, а й знання професійної іноземної мови, оскільки основними компонентами співробітництва є передача теоретико-практичного досвіду, ведення ділової документації, укладання договорів. Тому перед вищими навчальними закладами стоїть завдання підготувати економістів, іншомовна професійна компетентність яких дозволить досягти максимального результату від їхньої фахової діяльності.

Іншомовну професійну компетентність майбутнього економіста ми розглядаємо як інтегративну якість особистості, що включає в себе знання, вміння, навички, необхідні для розв'язання професійних завдань і продуктивного здійснення професійних функцій в іншомовному середовищі. Іншомовна професійна компетентність проявляється у формах активності (дозволяє особистості не просто ввійти в професійне середовище, а й впливати на нього) та включає в себе комунікативний компонент, структуру якого становлять уміння ясно й чітко висловлювати свої думки, переконувати, аргументувати, наводити докази, аналізувати, висловлювати судження, передавати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки, узгоджувати свої дії з діями колег, обирати оптимальний стиль спілкування в ділових ситуаціях. Окрім того, економіст повинен уміти слухати, організовувати й підтримувати діалог, проводити ділові зустрічі, бесіди,

наради, вести ділове листування, спілкуватися по телефону. Іншомовна професійна компетентність виявляється також в умінні обговорити проект, план, програму, технологічний процес, взяти участь у створенні спільних проектів, реконструкції виробництва, виступити зі звітом, доповіддю.

Оскільки різні види діяльності в економіці (управлінська, організаційна, виробничо-технічна, проектна) здійснюються у безпосередньому контакті з людьми, однією з основних граней досліджуваної нами якості економіста є іншомовне професійне спілкування, яке передбачає володіння особистістю спеціальною термінологією, тобто лексичними одиницями, що мають точне й обмежене значення й використовуються у чітко окреслених ситуаціях. Таким чином, одним з аспектів формування іншомовної професійної компетентності студентів-економістів є поповнення іншомовного словника спеціальною термінологією, «знання якої підвищує ефективність праці, допомагає досягти кращих результатів на виробництві, орієнтуватись у складній професійній ситуації та спілкуватися з представниками своєї професії» [1, 15].

Дослідно-експериментальна робота з формування іншомовної професійної компетентності студентів-економістів вищих навчальних закладів ІІІ–ІV рівнів акредитації проводиться нами з 2001 р. на базі економічного факультету МДГУ ім. П. Могили. Згідно з тематичним планом роботи кафедри студенти економічного профілю мають змогу відвідувати заняття з іноземної мови двічі на тиждень. У дослідно-експериментальній роботі беруть участь 108 студентів І–ІІІ курсів, які вступили до університету у 2001 р. (групи 111, 112, 113), 2002 р. (групи 111, 112), 2003 р. (групи 111, 112, 113).

На початковому етапі дослідно-експериментальної роботи з метою визначення рівня воло-

діння студентами іншомовною професійною термінологією нами були використані тести, інтерв'ю та бесіди з професійної тематики. Результат констатуючого етапу нашого дослідження показав, що рівень володіння іншомовною професійною термінологією студентами I курсу в експериментальних групах досить низький. Виходячи з цього, ми впровадили в навчальний процес систему методів і прийомів, спрямованих на засвоєння студентами-економістами іншомовної професійної термінології. Навчальна робота студентів велась таким чином, щоб вони усвідомлювали, який мовний матеріал треба вчити, чому його треба вчити і як його треба вчити.

З метою активного використання студентами іншомовної термінології у процесі дослідно-експериментальної роботи нами використовувались базові підручники Г. С Діманта «Man and Money» [2] та «Economy in Transition» [3]. Так, підручник Г. С. Діманта «Economy in Transition» містить тексти, тематика яких відповідає програмі з економіки I, II, III курсів; словник економічних термінів (2000 лексичних одиниць); граматичний довідник; теми для ведення ділових розмов і окремий розділ, присвячений банківській справі. У свою чергу, підручник Г. С Діманта «Man and Money», сформовано з оригінальних текстів на економічну тематику, які було взято з літературних творів художньо-публіцистичного характеру.

Оскільки іншомовне професійне мовлення студентів-економістів складається не лише з термінології, а й звичайної розмовної лексики, паралельно нами використовувалися художні твори D. Evans «Management Gurus» [4] і S. Sheldon «If Tomorrow Comes» [5]. Дані твори включають як професійну, економічну тематику так і тематику соціокультурної направленості. Співвідношення роботи з професійною термінологією та граматичним і лексичним матеріалом з курсу General English становить пропорцію 45 : 55 на I курсі; 80 : 20 - на II; 90 : 10 - на III.

1. *Потаїло Н. Я.* Теорія і практика ділового мовлення: Навч. посібник, - К.: МАУП, 1999.- 132 с.
2. *Дімант Г. С.* Economy in Transition: Навч. посібник, - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002.- 304 с
3. *Дімант Г. С.* Man and Money: Навч. посібник, - Миколаїв:

Ми переконалися, що для найбільш продуктивної роботи студентів-економістів у процесі навчання кожне заняття має містити різну й цікаву інформацію для читання й слухання з метою подальшого обговорення, аналізу, порівняння та прийняття стратегічних рішень. Ділова тематика занять охоплює питання реклами, вступу на роботу, структури фірм і компаній та їх злиття, франчайзи, малого бізнесу, банківських операцій, фондової біржі, міжнародної і роздрібною торгівлі, страхування та ін. Навчання студентів є ефективнішим, якщо завдання вимагають мислення саме на професійну тематику, а також проходять у цікавій для них формі, охоплюючи парну та групову роботу. У ході нашого дослідження з'ясувалось, що формуванню іншомовної професійної компетентності студентів-економістів сприяє використання таких видів робіт: введення терміна; переклад речень із новим терміном; складання запитань до введеного терміна; складання діалогів та полілогів; складання й заповнення кросвордів; робота з рекламою; «сніжний ком»; навчальні ситуації; ділова гра; письмові тести на виявлення умінь студентів щодо підбору синонімів, здатності здогадатися про значення терміна згідно з даним поясненням та написання з наданих термінів ситуацій (8-10 речень); доповіді на 10-15 хв. у вигляді лекції, семінару, прес-конференції, інтерв'ю; придумування заголовка та тексту статті із щойно введеним терміном в усній формі; Case Study (вивчення ділової справи на конкретному прикладі); Brainstorming (мозковий штурм); робота із бізнес-планом.

Отже, з власного педагогічного досвіду ми пересвідчилися, що робота з термінологією є необхідною умовою формування іншомовної професійної компетентності студентів-економістів вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації. Нами обґрунтовано доцільність навчання майбутніх фахівців професійної лексики й представлено форми й методи навчальної діяльності, які спрямовані на активне засвоєння студентами іншомовної термінології.

Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2003.- 132 с

4. *Evans D.* Management Gurus, - Edinburgh: Pearson Education Limited, 2000.- 64 p.
5. *Sheldon S.* If Tomorrow Comes, - New York: Warner Books, 1986.-408 p.

V. Vasylevych

TERMINOLOGY AS A MEANS OF CREATING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCY OF STUDENTS OF ECONOMICS

The article is dedicated to the theoretical and practical aspects of the work with terminology while training the economics students to the professional communication in foreign language. It emphasizes the necessity to know foreign professional vocabulary, illustrates methods aimed at the introduction of economic terms, their mastering, consolidation and testing of the obtained knowledge.